

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

30
ΧΡΟΝΙΑ ΔΕΙΞΕΤΕ

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Λ. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 2 Δεκεμβρίου 2023

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πολιτεία, 518b-519a

Δεῖ δὴ, εἶπον, ἡμᾶς τοιόνδε νομίσαι περὶ αὐτῶν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ· τὴν παιδείαν οὐχ οἷαν τινὲς ἐπαγγελλόμενοί φασιν εἶναι τοιαύτην καὶ εἶναι.

Φασὶ δέ που οὐκ ἐνούσης ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστήμης σφεῖς ἐντιθέναί, οἷον τυφλοῖς ὀφθαλμοῖς ὄψιν ἐντιθέεντες.

Φασὶ γὰρ οὖν, ἔφη.

Ὁ δέ γε νῦν λόγος, ἦν δ' ἐγώ, σημαίνει ταύτην τὴν ἐνοῦσαν ἐκάστου δύναμιν ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τὸ ὄργανον ᾧ καταμανθάνει ἕκαστος, οἷον εἰ ὄμμα μὴ δυνατὸν ἦν ἄλλως ἢ σὺν ὄλῳ τῷ σώματι στρέφειν πρὸς τὸ φανὸν ἐκ τοῦ σκοτώδους, οὕτω σὺν ὄλῳ τῇ ψυχῇ ἐκ τοῦ γιγνομένου περιεκτέον εἶναι, ἕως ἂν εἰς τὸ ὄν καὶ τοῦ ὄντος τὸ φανότατον δυνατὴ γένηται ἀνασχέσθαι θεωμένη· τοῦτο δ' εἶναί φαμεν τὰγαθόν. Ἥ γάρ;

Ναί.

Τούτου τοίνυν, ἦν δ' ἐγώ, αὐτοῦ τέχνη ἂν εἴη, τῆς περιαγωγῆς, τίνα τρόπον ὡς ῥᾶστά τε καὶ ἀνυσιμώτατα μεταστραφήσεται, οὐ τοῦ ἐμποιῆσαι αὐτῷ τὸ ὄραν, ἀλλ' ὡς ἔχοντι μὲν αὐτό, οὐκ ὀρθῶς δὲ τετραμμένῳ οὐδὲ βλέποντι οἷ ἔδει, τοῦτο διαμηχανήσασθαι.

Ἔοικεν γάρ, ἔφη.

Αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι ἀρεταὶ καλούμεναι ψυχῆς κινδυνεύουσιν ἐγγύς τι εἶναι τῶν τοῦ σώματος—τῷ ὄντι γὰρ οὐκ ἐνοῦσαι πρότερον ὕστερον ἐμποιεῖσθαι ἔθεσι καὶ ἀσκήσεσιν—ἢ δὲ τοῦ φρονῆσαι παντὸς μᾶλλον θειοτέρου τινὸς τυγχάνει, ὡς ἔοικεν, οὔσα, ὃ τὴν μὲν δύναμιν οὐδέποτε

ἀπόλλυσιν, ὑπὸ δὲ τῆς περιαγωγῆς χρήσιμόν τε καὶ ὠφέλιμον καὶ ἄχρηστον αὖ καὶ βλαβερόν γίγνεται.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Ο Σωκράτης ισχυρίζεται ότι η γνώση δεν υπάρχει μέσα στην ψυχή κάθε ανθρώπου, αλλά την προσφέρει ο ίδιος στον κάθε άνθρωπο.
2. Αρκεί η μεταστροφή ενός μέρους της ψυχής, προκειμένου να μεταστραφεί αυτή από τον μεταβαλλόμενο κόσμο στον σταθερό κόσμο των Ιδεών.
3. Η παιδεία διευκολύνει και κάνει αποτελεσματική τη μεταστροφή της ψυχής προς την Ιδεατού Αγαθού.
4. Οι διανοητικές αρετές αποκτώνται με τον εθισμό και την άσκηση.
5. Η φρόνηση έχει θεικότερη φύση από τις άλλες αρετές.

Μονάδες 10

B1. Κεντρική θέση στο απόσπασμα έχει η έννοια της περιαγωγής. Να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά που της αποδίδει ο Πλάτων.

Μονάδες 10

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλης, Ἠθικὰ Νικομάχεια Β 2, 1104a-b

Στο Β βιβλίο των Ἠθικῶν Νικομαχείων ο Αριστοτέλης ασχολείται γενικά με το ερώτημα τί είναι αρετή. Στο κεφ. 1 επισημαίνεται ότι οι διανοητικές αρετές διδάσκονται ενώ οι ηθικές αναπτύσσονται με τον εθισμό. Στο κεφ. 2 εξετάζονται ποιες πράξεις οδηγούν στην αρετή. Ακολουθεί το παρακάτω

χωρίο για τον ρόλο της άσκησης στην εφαρμογή των αρετών.

Δεν είναι όμως μόνο ότι έχουν την ίδια αρχή και τις ίδιες αιτίες τόσο η γένεση και η αύξηση των αρετών όσο και η φθορά τους· στον ίδιο επίσης χώρο θα εκδηλωθεί και η πραγμάτωσή τους· έτσι, άλλωστε, συμβαίνει και στις άλλες, τις πιο φανερές, περιπτώσεις· π.χ. στην περίπτωση της σωματικής ρώμης: η σωματική ρώμη γεννιέται από την πολλή τροφή και από την άσκηση στους πολλούς κόπους, αυτά όμως τα πράγματα είναι ικανός να τα κάνει κατά κύριο λόγο ο σωματικά ρωμαλέος. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τις αρετές: μένοντας συστηματικά μακριά από τις ηδονές γινόμαστε σώφρονες, και όταν γίνουμε, έχουμε πια σε πολύ μεγάλο βαθμό τη δύναμη να μένουμε μακριά τους· το ίδιο και με την ανδρεία: αποκτώντας σιγά σιγά τη συνήθεια να περιφρονούμε τα πράγματα που προκαλούν φόβο και να τα αντιμετωπίζουμε, γινόμαστε ανδρείοι, και όταν γίνουμε, έχουμε πια σε πολύ μεγάλο βαθμό τη δύναμη να τα αντιμετωπίζουμε.

Μετάφραση: Δ. Λυπουρλής

Να συγκρίνετε την άποψη του Πλάτωνα για τις αρετές με αυτή που διατυπώνει ο Αριστοτέλης στο παραπάνω κείμενο. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές και από τα δύο κείμενα.

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Τις απόψεις για την ιδεώδη πολιτεία, την καλλίπολιν, που διασφαλίζει στον πολίτη της τον άριστο βίον, εκθέτει ο Πλάτων στο διάλογό του Πολιτεία ή περί δικαίου.
2. Η διαίρεση στην πλατωνική πολιτεία είναι τριμερής: δημιουργοί, φύλακες – επίκουροι, φύλακες-άρχοντες.
3. Το πρώτο στάδιο της αγωγής των φυλάκων περιλαμβάνει τις μαθηματικές επιστήμες.
4. Το μείζον πρόβλημα που συζητείται στην Πολιτεία είναι η δικαιοσύνη.
5. Η ιδεώδης πολιτεία ενσαρκώνει τις τέσσερις θεμελιώδεις αρετές: σοφία, ανδρεία, σωφροσύνη και φρόνηση.

Μονάδες 10

B4. Να επιλέξετε από τη στήλη Β για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη ή φράση της στήλης Α την **ορθή σημασία** της σύμφωνα με το αρχαίο διδαγμένο κείμενο:

Α	Β
1. <i>ἐπαγγελλόμενοι</i>	α. υπόσχομαι β. ασκώ ένα επάγγελμα
2. <i>ἐντιθέναι</i>	α. τοποθετώ β. νομοθετώ
3. <i>φανόν</i>	α. φανάρι β. φωτεινός
4. <i>μεταστραφήσεται</i>	α. μετανιώνω β. γυρίζω προς άλλη κατεύθυνση
5. <i>ἀπόλλυσιν</i>	α. χάνω β. φονεύω

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Ἑλληνικά, Βιβλίο 7, κεφ. 1, §§39-40

(έκδ. E.C. Marchant, Οξφόρδη: Clarendon Press, 1900, ανατ. 1968)

Το 367 π.Χ. οι ίδιες οι ελληνικές πόλεις έστειλαν αντιπροσώπους στον Πέρση βασιλιά επιδιώκοντας την περσική ανάμειξη στις ελληνικές υποθέσεις, ώστε μέσω της περσικής υποστήριξης, να κερδίσουν την ηγεμονία στον ελλαδικό χώρο. Ως αντιπρόσωπος της Θήβας στάλθηκε ο Πελοπίδας, που εξασφάλισε χρηματοδότηση της πόλης του από τους Πέρσες και τη συγγραφή της επιστολής για την οποία γίνεται λόγος και στο κείμενο.

Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι συνεκάλεσαν ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπασῶν ἀκουσομένους τῆς παρὰ βασιλέως ἐπιστολῆς, καὶ ὁ Πέρσης ὁ φέρων τὰ γράμματα δείξας τὴν βασιλέως σφραγίδα ἀνέγνω τὰ γεγραμμένα, οἱ μὲν Θηβαῖοι ὁμνύναι ταῦτα

ἐκέλευον βασιλεῖ καὶ ἑαυτοῖς τοὺς βουλομένους φίλους εἶναι, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀπεκρίναντο ὅτι οὐκ ὁμούμενοι ἀλλ' ἀκουσόμενοι πεμφθείησαν· εἰ δέ τι ὄρκων δέοιντο, πρὸς τὰς πόλεις πέμπειν ἐκέλευον. Ὁ μέντοι Ἀρκὰς Λυκομήδης καὶ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ τὸν σύλλογον ἐν Θήβαις δέοι εἶναι, ἀλλ' ἔνθα ἂν ἦ ὁ πόλεμος. Χαλεπαινόντων δ' αὐτῶ τῶν Θηβαίων καὶ λεγόντων ὡς διαφθείροι τὸ συμμαχικόν, οὐδ' εἰς τὸ συνέδριον ἤθελε καθίξειν, ἀλλ' ἀπιῶν ᾤχετο, καὶ μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ ἐξ Ἀρκαδίας πρέσβεις. Ὡς δ' ἐν Θήβαις οὐκ ἠθέλησαν οἱ συνελθόντες ὁμόσαι, ἔπεμπον οἱ Θηβαῖοι πρέσβεις ἐπὶ τὰς πόλεις, ὁμνῦναι κελεύοντες ποιήσειν κατὰ τὰ βασιλέως γράμματα, νομίζοντες ὁκνήσειν μίαν ἐκάστην τῶν πόλεων ἀπεχθάνεσθαι ἅμα ἑαυτοῖς τε καὶ βασιλεῖ.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ὁ σύλλογος: ἡ διάσκεψη

χαλεπαίνω τινί: οργίζομαι με κάποιον

διαφθείρω: καταστρέφω, διαλύω, αφανίζω, εξολοθρεύω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ὡς δὲ οἱ Θηβαῖοι, ... πέμπειν ἐκέλευον».

Μονάδες 20

Γ2. Γιατί αποχώρησαν οι Αρκάδες αντιπρόσωποι από το συνέδριο μαζί με τον Λυκομήδη; (Ὁ μέντοι Ἀρκὰς ... πρέσβεις)

Μονάδες 10

Γ3. α) Να γραφεί η γενική και δοτική των ακόλουθων ουσιαστικών στον αριθμό που βρίσκονται: τὰ γράμματα, σφραγίδα, πόλεις, σύλλογον, πρέσβεις.

Γ3. β) Να γραφούν οι ακόλουθοι τύποι:

συνεκάλεσαν: β ενικό όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα της ίδιας φωνής.

ἀπεκρίναντο: γ ενικό όλων των εγκλίσεων του μέλλοντα και το απαρέμφατο με τη μετοχή.

δέοι: γ ενικό όλων των εγκλίσεων του ενεστώτα.

Μονάδες 10

Γ4. α) Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: *ἀπασῶν, τὰ γράμματα, φίλους, καθίζειν, ἐν Θήβαις*.

Γ4. β) Να αναγνωριστούν οι ακόλουθες μετοχές και να βρεθούν τα υποκείμενά τους: *τὰ γεγραμμένα, ἀκουσόμενοι, χαλεπαινόντων, ἀπιών, κελεύοντες*.

Μονάδες 10

Καλή επιτυχία!!!